

B G C S

B G C Standard

Съдържание

Балкански стандарт за въглеродни кредити (БСВК).....	3
Преамбюл.....	3
1. Цел	4
2. Основни принципи	4
3. Управление и правна рамка	4
3.1 Етичен кодекс, конфликт на интереси и антикорупционни мерки.....	5
3.2 Свободно, предварително и информирано съгласие (FPIC)	5
3.3 Ексклузивитет	5
4. Допустими програми, методологии и проекти	6
а) Изисквания за допустимост	6
б) Процес на одобрение по стандарт БСВК	7
в) Експертна оценка и управление	7
г) Категории на одобрение	7
д) Преходни положения при смяна на версия	8
е) Преглед и публичност	8
5. Критерии за допустимост на проекти	8
5.1 Групираните проекти	8
6. Допустимост и одобрение на методологии.....	9
6.1 Одобрение и оценка на методология.....	9
6.2 Принципи на количествено измерване и консерватизъм.....	10
6.3 Актуализиране и прозрачност.....	10
7. Валидиране и верификация	10
7.1 Валидиране.....	10
7.2 Верификация	11
7.3. Изисквания към валидиращите и верифициращи органи	11
7.3.1 Квалификация и одобрение.....	12
7.3.2 Надзор и контрол.....	12
7.3.3 Квалификация, ротация и обучение	12
7.3.4 Управление на конфликт на интереси	12
7.3.5 Изграждане на капацитет	12
Мерки за защита	124
8. Мониторинг и докладване на проектите (MRV)	14
8.1. Буферен механизъм и постоянство	13
8.2 Несигурност при съхранението	14
8.3 Дигитализация на кредити	15
8.4 Изисквания за устойчивост	15
а) Екологична устойчивост	16
б) Икономическа устойчивост	16
в) Социална устойчивост	16
г) Институционална устойчивост	16
д) Устойчивост спрямо пазара и търсенето	16
9. Проекти с ретроспективна дата на започване.....	16
10. Право на собственост върху въглеродните кредити.....	17
11. Оценка на социалното и екологичното въздействие	177
12. Процедура за актуализиране на документи	188
13. Жалби	19
14. Приложения (образци).....	19

Балкански стандарт за въглеродни кредити (БСВК)

Преамбюл

Балканският регистър за въглеродни кредити (БРВК) е създаден в отговор на необходимостта от изграждане на регионална, правносъвместима и прозрачно функционираща система за регистриране, проверка и управление на въглеродни единици, генерирани чрез проекти с доброволен характер. Регистърът отразява ангажимента на страните от региона към изпълнение на международните цели в областта на изменението на климата и опазването на околната среда, заложиени в:

- Закона за опазване на околната среда (ЗООС).
- Закона за почвите, Закона за чистотата на атмосферния въздух, Закона за водите, Закона за енергийната ефективност, Закона за опазване на земеделските земи, Закона за управление на отпадъците, Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси (март 2023), както и стратегически документи като „Национална програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването 2014–2020“ и „Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите“.
- Регламент (ЕС) 2018/841 относно ползването на земята, промяната в земеползването и горското стопанство (LULUCF); допълнен и ревизиран от Регламент (ЕС) 2023/839
- Закона за ограничаване изменението на климата (ЗОИК, , обн. ДВ, бр. 22 от 2014 г.);

„Балкански стандарт за въглеродни кредити“ служи като инструмент за доброволно участие на субекти от България и региона в пазарни и извънпазарни механизми за компенсиране на въглеродни емисии, базирани на доказуеми и проверими резултати от проекти за намаляване или улавяне на емисии на парниковите газове.

С цел постигане на пълна съпоставимост с международните практики и изискванията за висока степен на екологична и правна надеждност, БРВК АД разработи и поддържа собствен Балкански стандарт за въглеродни кредити (Balkan Carbon Credit Standard), прилаган в рамките на програми, структурирани по проектен тип, сектор и методология.

Стандартът включва:

- дефиниции и критерии за допустимост на проектите;
- изисквания за верификация, валидация и мониторинг;
- механизми за управление на риска, резервен фонд (буферен механизъм) и проследимост;
- процедури за регистриране, прехвърляне и оттегляне от обращение на кредити;
- механизми за предотвратяване на двойно отчитане и предотвратяване на измами.

1. Цел

Стандартът представлява кредитен механизъм, който има за цел да стимулира и възнагражда само допълнителни нови премахвания на CO₂, т.е. тези, които не биха възникнали при липса на механизми или проекти за отстраняването им. Обхващат се различни проекти за смекчаване на изменението на климата, които намаляват или премахват емисиите на парникови газове (ПГ) чрез различни практики, като например улавяне на въглерод в почвата, залесяване, повторно залесяване, подобряване на пасищата и възстановяване на влажните зони, ВЕИ.

Стандартът важи за всички проекти, които търсят сертификация чрез Балканския регистър за въглеродни кредити (БРВК), независимо от държавата на изпълнение. Той гарантира, че всеки издаден кредит представлява реална, измерима, допълнителна и проверима климатична полза, съгласно най-добрите практики

Целта на Стандарта е да насърчава устойчиви практики по различни програми с измерими резултати; да осигури проследимост на издадените въглеродни кредити чрез буферен механизъм, прозрачност и верификация на резултатите и ползите от проекти по различни програми.

2. Основни принципи

Въглеродният кредит е удостоверение за един спестен или премахнат от атмосферата тон въглероден диоксид (или еквивалентен парников газ). Тези кредити могат да се търгуват на пазарите, като основната цел е да се компенсират емисии на компании, които се стремят към въглеродна неутралност. Всички признати методологии, проекти и програми, регистрирани по този стандарт, трябва да спазват следните принципи:

- **Измеримост** – намалението и/или премахването на емисиите трябва да се измерва по доказани методи
- **Допълняемост** – дейностите по поглъщане на въглерод трябва да надхвърлят стандартните практики и изискваното от закона
- **Устойчивост** – запазване на тези компенсации за в бъдеще и фокусиране върху дългосрочното съхранение на CO₂e и управлението на риска от повторно освобождаване на емисии
- **Прозрачност** – всички методологии, документи и транзакции трябва да са публично достъпни в платформата на Регистъра
- **Верификация и валидиране**: Всички проекти подлежат на одит от трета страна
- **Екологични и социални съпътстващи ползи** – без вреда за хората или природата, с принос към биоразнообразието, равнопоставеността и благосъстоянието на общностите (местно и коренно население)

Стандартът задава да бъде определена базова линия във всички проекти, която да определя изходни нива на съдържанието на ПГ с които да бъдат съпоставени с последващи резултати от изчисления. Базовата линия е отправната точка по която се следи развитието на проекта и установява ефективността на проекта.

3. Управление и правна рамка

Стандартът управлява и осъществява контрол над дейността на Балкански регистър за въглеродни кредити, одобрява програми и методологии и тяхното прилагане в различни проекти

Всички участници се задължават да приемат и спазват Общите условия, както и да действат в съответствие с приложимото българско и международно законодателство, включително, но не само, нормите на действащите закони, подзаконовни нормативни актове, регламенти, директиви и международни договори, по които Република България е страна.

3.1 Етичен кодекс, конфликт на интереси и антикорупционни мерки

Стандартът изисква от всички физически и юридически лица, с които има договорни отношения, да спазват стриктно всички указания и процедури на компанията, свързани с антикорупцията, етиката и прозрачността.

Етичният кодекс е задължителен за спазване и се отнася до всички служители, членове на управителни и консултативни съвети, клиенти, партньори, изпълнители и външни доставчици. Стандартът няма право да влияе върху продажната цена на кредити, нито да получава възнаграждение като процент от такава продажба.

Стандартът постановява, че нито един служител и нито един собственик на методология не могат да действат като разработчици на проекти или да извличат пряка финансова изгода от такова участие. Стандартът няма право да влияе върху продажната цена на въглеродните кредити, нито да получава възнаграждение, изчислено като процент от цената на такава продажба.

3.2 Свободно, предварително и информирано съгласие (FPIC)

Съгласно Декларацията на ООН за правата на коренното население (приета през 2007 г.), свободното, предварително и информирано съгласие е основно условие за всяка дейност, която засяга земите, териториите и ресурсите, принадлежащи на коренното население (CRI, FPIC).

Стандартът гарантира, че всички практики и дейности са в съответствие с приложимите правни разпоредби относно собствеността върху земята и достъпа до ресурси; упражняването на традиционни дейности на земеделска земя и други аспекти на околната среда¹.

3.3 Ексклузивност

През периода, в който титулярят на сметката или собственикът на проекта е регистрирал кредити в Балканския регистър за въглеродни кредити, те се съгласяват да не регистрират същите кредити в друг регистър.

4. Допустими програми, методологии и проекти

Стандартът разглежда и одобрява различни методологии и проекти за смекчаване на климатичните промени в програми като:

- Програма „Селско стопанство“
- Програма „Гори“
- Програма за възстановяване на влажни зони и торфища
- Програма „Води“

¹ В страната няма официално признати коренни народи. Признатите езикови малцинства не подлежат на прилагане в посочените сектори.

- Програма „Възобновяеми енергийни източници“ (ВЕИ)

Всички проекти, методологии и програми следва да съответстват на изискванията на Стандарта.

а) Изисквания за допустимост

Методологиите и програмите, одобрявани и/или разработвани в рамките на Стандарта, трябва да отговарят на следните условия:

- Научна обоснованост: Методологията трябва да се базира на признати научни принципи и да използва утвърдени техники за измерване, отчитане и верификация (MRV).
- Приложимост в регионален контекст: Подходите трябва да бъдат релевантни и приложими към биофизичните, икономически и правни условия в България и/или региона на Балканите.
- Измеримост и достоверност: Методологията трябва да включва ясно дефинирани уравнения, параметри и процеси за изчисление на базова линия (baseline), допълнителност, течове и несигурност.
- Допълняемост: Методологията трябва да осигурява средства за оценка дали даден проект предоставя климатични ползи над обичайното или регулаторно изискваното състояние.
- Проверимост: Всички дейности и резултати, свързани с прилагането на методологията, трябва да бъдат обективно проверими от независима трета страна.
- Ползи за климата: Предложеният тип дейност трябва да води до реални, дългосрочни и устойчиви намаления или поглъщания на емисии на парникови газове.
- Минимални рискове за околната среда и обществото: Предложенията не трябва да предизвикват отрицателни въздействия върху екосистеми, биоразнообразие или местни общности.
- Участие на заинтересованите страни: Методологията трябва да позволява адекватен механизъм за информираност, консултации и вземане предвид на мненията на засегнатите страни.
- Преглед и одобрение от Технически комитет: Всички методологии и програми подлежат на вътрешен експертен преглед и становище от Техническия комитет, преди сертифициране и въвеждане в употреба.
- Периодичен преглед и актуализация: Одобрените методологии се подлагат на регулярна техническа преоценка с оглед нови научни данни, регулаторни промени или практически наблюдения.

б) Процес на одобрение по стандарт БСВК

Всички програми, методологии и проекти, които кандидатстват за сертифициране по стандарт „Балкански въглеродни кредити“ (БСВК), преминават през цялостна

процедура на вътрешен експертен преглед и външно обществено обсъждане.² Оценката се осъществява от оторизирани лица под надзора на Техническия комитет – независима група от експерти, ангажирани по договор.

в) Експертна оценка и управление

Техническият комитет контролира процеса на експертна оценка, като всички участващи експерти предварително декларират спазване на Кодекса за поведение и Политиката за поверителност, липса на конфликт на интереси и подписват Споразумение за поверителност. Всички предложени протоколи се подлагат на задължително обществено обсъждане, в рамките на което заинтересованите страни могат да представят писмени становища в определен срок.

г) Категории на одобрение

Процесът на одобрение обхваща три отделни категории: (А) Одобрение на програмата, което се извършва чрез обществено обсъждане; (Б) Одобрение на методологията, което следва както технически, така и обществени процедури за преглед; и (В) Одобрение на проекта, което включва както техническа оценка, така и мнението на заинтересованите страни, за да се осигури цялостна оценка.

д) Разпоредби за предни версии

За да се съобразят текущите проекти по време на актуализации на стандарта, се прилагат специфични преходни разпоредби. Проектите, подлежащи на валидиране, могат да продължат съгласно предишната версия на Стандарта за период до шест месеца. Проектите в процес на верификация могат да завършат текущия си период на кредитиране съгласно предишната версия, освен ако не е посочено друго от Стандарта.

е) Процес на преглед и документация

Техническият комитет преглежда всички подадени коментари и предоставя отговори, като обобщение на резултатите от консултациите се публикува в Регистъра. Обикновено за всеки преглед и одобрение на методологията се ангажират минимум трима (3) независими експерти, като се комбинират изводите/ препоръките както от техническата експертна оценка, така и от обществените консултации. Целият процес се провежда в съответствие с Политиката за ангажиране на заинтересованите страни, като подробните процедури са публично достъпни в документацията за процедурата за одобрение на методологията.

5. Изисквания за допустимост на проекта

Принципът на допълняемост е задължително изискване за всички проекти. Допълняемостта доказва, че намаляването на емисиите или поглъщането на CO₂ не биха се случили без проекта; с други думи, проектът трябва да осигури полза за климата отвъд сценария „обичайна практика“. Общите критерии за допълняемост включват финансова допълняемост (проектът не би бил икономически жизнеспособен без приходи от въглеродни кредити), регулаторна допълняемост (проектът не се

² Намира се в раздел „Документи“ на сайта.

изисква от закон или нормативна уредба) и технологична/практическа допълняемост (проектът използва иновации или практики, които не са широко възприети).

За да бъдат допустими, проектите трябва също:

- Да установят законни права за дейностите по проекта и свързаното с тях генериране на кредити.
- Да спазват всички приложими закони за земеползване и опазване на околната среда.
- Да демонстрират допълняемост и базово състояние с ясни доказателства.
- Да избягват двойна регистрация в други регистри за въглеродни кредити.
- Да гарантират смислено ангажиране на заинтересованите страни и да получат свободно, предварително и информирано съгласие (FPIC), когато е необходимо.
- Да потвърдят, че няма нерешени спорове за земя или нерешени правни санкции.

5.1 Групираните проекти

Групираните проекти по Балканския стандарт за въглеродни кредити са единични регистрирани проекти, които позволяват добавянето на множество сходни проектни дейности с течение на времето, в рамките на предварително определени географски граници и общи критерии за допустимост.

Групираните проекти трябва да отговарят поне на следните изисквания:

➤ Географски обхват и допустимост

Възложителят на проекта определя ясно географско пространство (напр. полигон с координати), в което се намират всички отделни проектни дейности. Всяка нова дейност трябва да отговаря на същите критерии за допустимост, базови условия и изисквания за допълняемост, определени в одобрената методология.

➤ Базова линия, мониторинг и верификация

Една обща базова линия и един План за мониторинг могат да се прилагат на ниво групиран проект, в съответствие с Методологията. Всички дейности са обхванати от едно проектно описание и подлежат на валидация и верификация на ниво група, с възможност за използване на извадков подход, ако Методологията го допуска.

➤ Времеви прозорец и ограничения

Стандартът или приложимата Методология могат да определят (а) максимален период, през който могат да се добавят нови дейности, и/или (б) максимален кумулативен размер или брой дейности в групирания проект.

➤ Гаранции и отчетност

Всички дейности трябва да отговарят на екологичните и социални изисквания на БСВК. Възложителят поддържа актуален регистър на всички дейности (местоположение, размер, начална дата, статус).

Специфичните за Методологията изисквания (напр. секторни филтри, формули, правила за извадков контрол) за групирани проекти се определят в одобрената(ите) методология(и), в съответствие с този Стандарт.

6. Допустимост и одобрение на методологии

Всички проекти за намаляване на емисиите по БСВК трябва да прилагат одобрена методология – това са технически инструменти с подробни протоколи за измерване, мониторинг, верификация и количествено определяне на намаления или отстранявания на парникови газове (ПГ). Методологиите предоставят конкретни технически насоки, които да гарантират достоверност, съгласуваност и прозрачност според рамката за управление, описана в раздел 1 на Балканският стандарт за въглеродни кредити (БСВК).

Всяка методология трябва ясно да уточнява:

- Дефиниции за базова линия и допълняемост.
- Протоколи за събиране на данни по проекта, дистанционно наблюдение и валидиране.
- Правила за количествено измерване, включително уравнения, параметри, фактори за емисии/отстраняване и корекции за несигурност (uncertainty);
- Мерки за ограничаване на обратно изтичане на въглерод в атмосферата (leakage), непостоянство (non-permanence) и рискове.
- Определена периодичност за мониторинг и докладване.
- Правила за буферен резерв.
- Оценка на приноса към устойчивото развитие (въздействие и негативни последици)

6.1 Одобрение и оценка на методология

Всички методологии под Балканския стандарт за въглеродни кредити (БСВК), трябва да преминат през строг и прозрачен процес на одобрение, за да се гарантира научната им достоверност, техническата им цялост и съответствието им с основните принципи на стандарта.

Методологиите могат да бъдат:

Адаптирани от международно признати стандарти. Представени външно от разработчици на проекти, технически институции или независими експертни организации. Методологиите могат да бъдат и разработени от Стандарта.

Одобрението включва:

- Подаване на заявление, включващо пълния комплект документи;
- Административна проверка за гарантиране на пълнотата на съдържанието и документацията, съответствие и достоверност на цитираните източници;
- Класифициране на предложението в една от три категории: незначително актуализиране, съществена промяна или критична ревизия;
- Експертна оценка от поне трима независими членове на Техническия комитет;
- Публична консултация (минимум 30 дни) чрез платформата на BCCR;
- Преработка и прозрачен отговор на всички получени коментари;
- Окончателно одобрение и публикуване в Регистъра, след което методологията става допустима за прилагане.

За да бъде одобрена, методологията трябва да отговаря на следните критерии за оценка:

- Спазва принципите на измеримост, допълняемост, постоянство, прозрачност и проверимост;
- Да бъде уместна за специфичния локален/секторен контекст;
- Включва ефективни механизми за управление на рисковете от изтичане, несигурност и обратно въздействие;
- Включва протоколи за MRV (мониторинг, отчитане и проверка);
- Подпомага устойчивото развитие и предотвратява социални или екологични вреди;
- Напълно да съответства на всички процесуални и документационни изисквания на БСВК

6.2 Принципи на количествено измерване и консерватизъм

Всички методологии трябва да използват последователни, прозрачни процедури за изчисляване на намаленията и поглъщанията на парникови газове, изваждане на емисиите, свързани с внедряването, и прилагане на правилни приспадания за течове и несигурност.

Където съществува несигурност, методологиите трябва да използват консервативни допускания, стойности и процедури, за да се предотврати надценяване на ползите за климата. Винаги трябва да се дава предимство на подценяването, тъй като така се укрепва екологичната цялост на издадените кредити и пазарното доверие към тях.

6.3 Актуализиране и прозрачност

Методологиите подлежат на периодичен преглед, за да се актуализират с последните научни постижения, промените в регулаторните или пазарните рамки и извлечени поуки. БСВК си запазва правото да ревизира, суспендира или оттегля всяка методика, която:

- Вече не отговаря на научните или правните стандарти;
- Не е била прилагана в регистрирани проекти в продължение на три последователни години.

Всички сертифицирани методологии се публикуват заедно с:

- Номер на версията;
- Дата на одобрение;
- Обобщение на промените, ако има такива.

Методологиите влизат в сила от датата на официалното им одобрение и подлежат на ежегоден преглед в съответствие с процедурата за актуализиране на документи (вж. раздел 12).

7. Валидиране и верификация

Всеки проект, кандидатстващ за регистрация в Регистъра на Балканския стандарт за въглеродни кредити, трябва да премине независима валидация и периодична верификация, извършвани от одобрени органи за валидация и верификация (VVB). Целта на тези процеси е да се гарантират точността, прозрачността и съответствието на всички претенции за намаления и отстранявания на емисии.

Списъкът на одобрените оценители (минимум два) е достъпен публично. За гарантиране на независимостта и обективността се изисква участие на минимум двама експерти при всяка верификация и смяна на органа за валидиране след определен брой последователни проверки.

7.1 Валидиране

Валидирането е задължително преди даден проект да бъде регистриран в Регистъра. То трябва да бъде извършено от независима трета страна (VVB) и акредитирана по ISO 14065, ISO 14064-3, ISO 17029 или други признати международни стандарти и официално одобрена от БРВК.

Процесът на валидиране включва:

- Оценка на проектния документ (PDD);
- Потвърждение на базовата линия, допълняемостта, плана за мониторинг и предпазните мерки;
- Посещение на място от VVB (задължително за нови проекти);
- Преглед на подкрепящата документация и доказателствата за мониторинг на изпълнението.

Докладът за валидиране трябва да включва:

- Дата на издаване на доклада;
- Име, адрес и държава на регистрацията на VVB;
- Име и подпис на водещия верификатор;
- Обобщение на констатациите, включително нетните поглъщания на парникови газове, заявени от възложителя на проекта.

Ако проект, кандидатстващ за регистрация по този Стандарт, е в процес на валидиране към момента на подаването му до Регистъра, той може да продължи валидирането съгласно версията на Стандарта, действаща към началната дата на валидиране. Валидирането трябва да бъде завършено и окончателният валидационен доклад да бъде представен, за да бъде проектът официално регистриран по Стандарта. Проектите в процес на валидиране могат да функционират по предишната версия на Стандарта до шест месеца.

7.2 Верификация

Проверката е необходима преди издаване на кредити и се извършва периодично – поне веднъж годишно или съгласно изискванията на методологията. Проверката потвърждава точността на резултатите от мониторинга и нетните поглъщания на парникови газове, отговарящи на условията за издаване на кредити.

Проверката трябва:

- Да прегледа доклада за мониторинг и подкрепящите доказателства;
- Да включва посещения на място, лабораторни данни, сателитни изображения и интервюта (според случая);
- Да се провежда от същата или друга акредитирана VVB, одобрена от Стандарта.

Докладите за проверка се преглеждат от Секретариата на BCCS, който може:

- Да одобри и да продължи с издаването на кредит;
- Да поиска разяснения или допълнителна информация;
- Да отхвърли заявления в случаи на неспазване на правилата или несъответствия.

Всички проекти трябва да бъдат валидирани преди официалната регистрация и да бъдат проверявани периодично, за да се гарантира текущо съответствие.

7.3. Изисквания към валидиращите и верифициращи органи

7.3.1 Квалификация и одобрение

Всички VVB трябва да бъдат акредитирани по ISO 14065, ISO 14064-3, ISO 17029 или еквивалентни международно признати стандарти и официално одобрени от Стандарта. Всяко назначение трябва да включва поне двама квалифицирани служители. Физическите проверки на място са задължителни за всички валидации и за проверки на проекти със среден и висок риск (поне веднъж на всеки пет години). Дистанционни одити могат да бъдат одобрени само за случаи с нисък риск.

7.3.2 Надзор и контрол

Стандартът си запазва правото да извършва надзор върху дейностите на VVB на всеки етап. Това включва преглед на документи, одити с участието на свидетели (физическо или дистанционно наблюдение на одити на VVB) и инспекции на офиси. Одитите с участието на свидетели се прилагат изборително – по време на акредитация, подновяване, случаи на висок риск или при нередности. Всички надзорни действия се документират и при необходимост могат да бъдат наложени коригиращи мерки или санкции. Тези механизми са част от цялостната система за контрол и изразяване на сигурност³.

7.3.3 Квалификация, ротация и обучение

VVB трябва да осигурят персонал с необходимата техническа компетентност и обучение по методологиите на Стандарта. Един и същ екип или VVB не може да верифицира проект повече от пет години в рамките на седемгодишен период. Стандартът може да изисква доказателства за обучение и да извършва проверки.

Всяка задача на VVB включва най-малко двама квалифицирани специалисти за гарантиране на качеството и независимата оценка.

7.3.4 Управление на конфликт на интереси

Преди всяка задача VVB подава декларация за независимост и липса на конфликт на интереси. Организации, участвали в разработването или управлението на проект, не могат да бъдат негови VVB. Нарушенията водят до санкции или премахване от списъка на одобрените.

³ [2022 Handbook of International Quality Management, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements](#)

7.3.5 Изграждане на капацитет

В Приложение X са предоставени програма за обучение и график за проверяващи, за да се гарантира техническата, процедурната и етичната компетентност на всички дейности по валидиране и проверка. Завършването на тази програма е задължително за всички потенциални и акредитирани проверяващи органи.

Мерки за защита

Всички назначения за валидиране и верификация трябва да включват поне двама квалифицирани специалисти, за да се гарантира партньорска проверка и независимост. Ротацията между ролите по валидиране и верификация е необходима, за да се поддържа безпристрастността.

8. Мониторинг и докладване на проектите (MRV)

Проектите трябва да представят мониторингов доклад (MR) на определени интервали, който да включва следното:

- Потвърждение на плана за мониторинг;
- резултати от полеви и лабораторни данни, където е приложимо;
- измерване на нетните отстранени количества емисии на ПГ;
- доказателства за постигнати съпътстващи ползи (околна среда и социални);
- заделяне на процент в резерв буфер

Докладите трябва да бъдат верифицирани, преди да могат да бъдат издадени кредити. Кредитите се издават след успешната верификация и изчисляване на нетните ползи за ПГ, като 5% се отделят за централен резервен буфер. Записите от мониторинга се съхраняват в Регистъра.

Докладите следва да включват най-малко следната информация:

- Изпълнение на плана за мониторинг и анализ на проекта;
- Данни, събрани в рамките на отчетния период;
- Количествено определение на нетното премахване или намаление на емисиите, изчислено по приложимата методология;
- Описание на съпътстващите ползи от проекта (напр. за почвеното здраве, биоразнообразието, водните ресурси и социално-икономическите условия и други);
- Оценка и управление на рисковете, съгласно изискванията на Стандарта.

Мониторинговите доклади трябва да бъдат вярно, пълно и проверимо оформени и подлежат на външна верификация от одобрен независим одитор преди издаване на въглеродните кредити. След успешна верификация се издават кредити, като определен процент (минимум 3%) се заделя за буферен резерв. Мониторинговият доклад се съхранява и публикува в Регистъра.

8.1. Буферен механизъм и постоянство

Буферният механизъм представлява система, при която определен процент от издадените въглеродни кредити се отделя в резервна сметка с цел покриване на рисковете от обратно изтичане (неволно връщане на вече секвестриран въглерод в атмосферата), недостатъчна ефективност на проекта, непостоянство (non-permanence) и непредвидени събития.

Този механизъм подлежи на редовен преглед и актуализация с оглед на новите научни познания и усъвършенстване в оценката на обратния риск.

В случай на потвърдено обратно изтичане или загуба, необходимият брой кредити се оттеглят от буферния резерв с цел пълна компенсация.

Видове проекти:

- Земеделие и горско стопанство (напр. залесяване, възстановяване на гори, предотвратяване на обезлесяване)
- Управление на почвения въглерод в селското стопанство
- Генериране на възобновяема енергия
- Улавяне и избягване на метан
- Сини въглеродни проекти
- Други секторни или междусекторни инициативи с допустимост според БСВК

8.2 Несигурност при съхранението

Това включва загуба на уловени емисии на ПГ под външни или вътрешни влияния причинени от форсмажорни събития или от изпълнителя на проекта.

Отговорността за риска от обратно въздействие се разпределя, както следва:

Стандартът (БСВК) определя общите правила и изисквания за идентифициране, оценка и справяне с рисковете от обратно въздействие.

Всяка методология предоставя специфични за контекста процедури за оценка на нивата на риск и стратегии за смекчаване в зависимост от типа на проекта (например залесяване или въглерод в почвата).

Разработчиците на проекти са отговорни за провеждането на оценки на риска, количествено определяне на потенциалните рискове, изпълнение на планове за смекчаване и поддържане на прозрачно отчитане на обратните процеси.

Регистърът управлява отчитането на издадените кредити и буферния резерв като гарант за компенсация при загуба на секвестриран въглерод.

Проектите с по-високи от очакваните рискове трябва да предприемат следните стъпки:

1. Повторна оценка на риска и количествено определяне на приноса на буфера: разработчиците на проекти трябва да актуализират своята оценка на риска и да коригират размера на буфера.
2. Да представят актуализираните оценки на Стандарта за преглед и одобрение.
3. Валидиране от трета страна: независими одитори проверяват ревизираните нива на риск и размера на буфера.
4. Преглед и одобрение от Стандарта
5. Актуализиране в платформата на Регистъра.

6. Прилагане на мерки за смекчаване на последиците – от разработчиците може да се изисква да въведат допълнителни мерки за намаляване на риска.

Стандартът ще поддържа буферен резерв, специфичен за всеки проект и според оценката на риска от загуба на секвестриран въглерод. В случай на потвърдена загуба, кредитите ще бъдат изтеглени от тази сметка, за да се компенсира загубата.

Когато кредитите се издават след потвърдено отстраняване на парникови газове, определен процент ще се разпределя в буферния фонд на проекта. Този процент, наричан „буферна вноска“, се основава на нивото на риска от загуба на секвестриран въглерод, посочен в проектния документ (PDD), и може да варира в зависимост от проекта.

Кредити, държани в буферния фонд:

- **Не могат да бъдат прехвърляни**, продавани или използвани за компенсиране на емисии по време на или след периода на кредитиране.
- **Трябва да останат резервирани**, докато съществува съществен риск от обратно изтичане на проекта.
- **Могат да бъдат прекласифицирани** в ограничени случаи, когато рискът от обратими ефекти е намалял с течение на времето. В такива случаи, допълнителни буферни кредити могат да бъдат освободени за емитиране или използвани за изпълнение на валидни задължения за предоставяне на кредити, след преглед и одобрение от БРВК.

Ако сметката във фонд ‚резервен‘ на разработчик на проект съдържа недостатъчно кредити, за да компенсира напълно обратното изтичане, всички новоиздадени кредити от този разработчик – по който и да е проект – ще бъдат пренасочени към неговия буферен пул и автоматично ще бъдат оттеглени, докато изтичането не бъде напълно компенсирано.

В случай че разработчик на проект прекрати дейността си, то тогава Балканският регистър за въглеродни кредити ще разгледа буферните задължения и пасиви за всеки отделен случай и прецени следващите действия.

8.3 Дигитализация на кредити

Регистърът забранява на Притежателя на партида да създава пряко или косвено, като дава съгласие на дадено лице да създаде каквито и да е нови помощни токени, свързани с кредити, незаменими токени, крипто валути или подобни крипто/цифрови активи, инструменти, права или продукти, които се вграждат като базови кредити или права за придобиване на основни кредити под каквато и да е форма без изричното писмено съгласие на Регистъра, което се предоставя по еднолична и абсолютна преценка на Регистъра. Регистъра си запазва всички права, наред с другото, да създава цифрови представяния на кредити, права върху кредити или вграждане на кредити като основен компонент във всяка съставна или комплексна договореност или начинание. Регистърът си запазва всички права за създаване на финансови инструменти или ценни книжа.

8.4 Изисквания за устойчивост

Проектите трябва да се ангажират за минимален оперативен период от десет (10) години, след което се провежда преглед за определяне на необходимостта от продължаване. Оценката на риска и съответното участие в буферния резерв се извършват при необходимост, но най-малко веднъж на всеки пет (5) години. Всеки

проект е длъжен да направи първоначална оценка на риска, за да определи размера и условията на буферния резерв за жизнения цикъл на проекта.

Терминът „устойчивост“ се определя като способността на даден проект да генерира въглеродни кредити, които са надеждни, дългосрочни и предоставят значителни климатични ползи, като същевременно поддържат стойност за купувачите и останалите заинтересовани страни. За да бъде устойчив, проектът трябва да отговаря на следните ключови критерии:

а) Екологична устойчивост

- **Постоянство на поглъщанията (Permanence):** Намален риск от загуба на постигнатите емисионни намаления (например чрез пожари, промени в земеползването, климатични събития и др.).
- **Предотвратяване на изтичане на емисии (Leakage):** Проектът не трябва да води до увеличаване на емисиите извън границите си.
- **Допълняемост (Additionality):** Емисионните намаления не биха се случили без проекта.

б) Икономическа устойчивост

- **Финансова жизнеспособност:** Проектът трябва да има прогнозна оценка, че ще генерира достатъчно приходи от продажбата на въглеродни кредити и/или съпътстващи ползи.
- **Стимули за участниците:** механизми за разпределение на приходите, които мотивират собствениците на земя, фермерите или общностите да участват.

в) Социална устойчивост

- **Включване на местните общности:** Доброволното участие, информирано съгласие и реална полза за участниците.
- **Съответствие с принципите за социална справедливост и права на човека.**
- **Създаване на работни места, подобряване на условията на живот и достъпа до ресурси.**

г) Институционална устойчивост

- Проектът трябва да се изпълнява съгласно признат въглероден стандарт
- Всички твърдения и резултати трябва да се подкрепят с научни доказателства и количествени данни от мониторинг.
- Проектът трябва да има документиран минимален срок на действие

д) Устойчивост спрямо пазара и търсенето

- Висококачествени кредити с проследимост и прозрачност, търсени от купувачи с високи ESG цели.
- Гъвкавост за адаптиране към нови регулации, пазарни механизми (напр. CBAM) и международни инициативи (напр. Съвет по интегритет, сертифициране на ЕС за отстраняване на въглеродни емисии (CRCF)).

9. Проекти с ретроспективна дата на започване

БСВК допуска разглеждането на проекти с ретроспективна или начална дата назад във времето, ако проектът може да докаже непрекъсната допустимост, изпълнение на

изискванията на Стандарта от заявената начална дата и да предостави ясен, одитируем доказателствен материал за дейности по намаляване на ПГ през целия период. Ретроспективното кредитиране се ограничава единствено до дейности, осъществени след влизане в сила на релевантните национални или международни политики за въглеродни кредити и не трябва да влиза в конфликт с други кредитиращи системи или да води до двойно отчитане. Техническият комитет си запазва правото да отхвърли заявки за кредитиране с начална дата назад във времето, които не могат да бъдат напълно обосновани.

10. Право на собственост върху въглеродните кредити

Разработчиците на проекти са длъжни ясно да разграничат правата върху въглеродните кредити, които ще бъдат издадени, и да декларират, че съответните намаления и отстранявания на емисии от парникови газове не са регистрирани или декларирани другаде. Те поемат отговорност за всяко нарушение, включително замяна или анулиране на спорни кредити.

Регистърът определя правата по прехвърлянията на кредитите. Условието са подробно разписани в „Общите условия“ на Стандарта.

11. Защитни мерки, инструмент за устойчиво развитие и социални и екологични гаранции

Всички проекти, методологии и програми, които кандидатстват за сертификация по Стандарта, са длъжни да спазват система от социални и екологични гаранции („Safeguards“), които гарантират липса на нетна вреда („No Net Harm“) за човешкото здраве, обществото, биоразнообразието и околната среда. Заявителите трябва да представят попълнена собствена или SD Tool таблица на Стандарта с ясно определени индикатори за ползи и потенциални рискове, както и план за наблюдение, съдържащ методите и доказателствата за проследяване на напредъка.

Всеки проект и програма следва да осъществи предварителна оценка на социалните и екологични въздействия, която идентифицира и минимизира потенциалните вредни въздействия, отчете социалните и екологичните въздействия и докаже съответствие с международните добри практики като: Декларация на ООН за правата на коренното население, Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека, основните принципи и права от Международната организация на труда (МОТ), както и всички приложими национални и местни закони относно опазването на околната среда, труда, здравето и безопасността.

Оценката трябва да включва най-малко:

- Идентифициране на рисковете и мерките за тяхното отстраняване или минимизиране, план за наблюдение и докладване на социално-икономически и екологични ползи;
- Документиране на свободното, предварително и информирано съгласие (FPIC) на заинтересованите страни и общности, когато е приложимо;
- Публична SD Tool оценка ⁴ с базови и целеви стойности, методология за мониторинг и доказателства за всеки индикатор.

⁴ SD Tool се намира в Приложение 2.

Въглеродни кредити могат да се издават само за проекти, които:

- Не използват химикали, посочени в Стокхолмската и Ротердамската конвенция;
- Избягват употребата на пестициди, класифицирани като 1А и 1В според СЗО⁵;
- Демонстрират измерими и положителни ефекти върху биоразнообразието и екосистемните услуги;
- Следват, където е възможно, Целите за устойчиво развитие на ООН (SDGs).

Въглеродни кредити могат да се издават само за проекти, чиято оценка на въздействието върху околната среда доказва как проектът предоставя устойчиви ползи и адресира рисковете, свързани със Целите за устойчиво развитие на ООН, защитата на поземлените права (коренно население), ресурсите, местното население и общности, социалното включване на жени, младежите и маргинализираните групи. Рисковете и ползите се идентифицират по документа „Насоки за устойчиви съпътстващи ползи и въздействия“, като се предоставя план за намаляване на риска от изтичане на въглерод обратно в атмосферата.

Всеки краен купувач при заявка за оттегляне от обращение на кредити трябва да подпише „Декларация за ангажимент към околната среда“ с която потвърждава, че кредитите ще бъдат използвани единствено за компенсирание на остатъчни, трудно намалими емисии и няма да бъдат препродавани или използвани неправомерно. Купувачът носи пълна правна отговорност за достоверността на предоставената информация. Неспазването на тези изисквания може да доведе до оттегляне от обращение на кредити или закриване на партидата му в Регистъра.

12. Процедура за актуализиране на документи

Балканският стандарт за въглеродни кредити има официална прозрачна процедура за актуализация на процедурите и документите си, която гарантира научна обоснованост, съгласуваност и доверие. Актуализирането на Стандарта може да бъдат предизвикано от нови научни данни, обратна връзка от заинтересованите страни, законодателни промени, необходимост от привеждане в съответствие с международни стандарти или корекции на съществуващи текстове.

Процесът включва:

1. Инициране – заявка от заинтересована страна, разглеждана от компетентно лице.
2. Оценка – категоризация като незначителна, съществена или критична промяна.
3. Изготвяне и преглед – вътрешна ревизия от административния екип.
4. Консултация – 30-дневно обществено допитване при съществени/критични промени.
5. Одобрение и публикуване – публикуване с резюме на промените, дата на влизане в сила и указания за миграция.

⁵ Клас 1а – „извънредно опасен“; 1b – „силно опасен“ са определени според Класификация на Световната здравна организация на пестицидите, базирана на високата токсичност за хората. За подробности вижте: СЗО (2020). ISBN: 9789240005662

Може да бъде активна само една версия на документ за дадена дейност. Предишните версии се архивират и са публично достъпни. Всички промени се документират и подлежат на одит. *Подробна процедура е описана в раздел „Документи“.*

13. Жалби

Въведена е прозрачна и леснодостъпна процедура за подаване, преглеждане и разрешаване на жалби и сигнали. Всички жалби се обработват стриктно според официалната процедура като се гарантира безпристрастност, поверителност и навременно разрешаване за всички засегнати страни.

14. Приложения (образци)

Приложение 01 – Насоки за структура на проектна документация (PDD)

Настоящото приложение предлага универсален модел за проектна документация (Project Design Document – PDD) за всеки проект, кандидатстващ за регистрация в Стандарта.

Документът трябва да включва следните раздели:

1. Основна информация за проекта – име, местоположение, разработчик, участници, цели, продължителност.
2. Методология – коя одобрена методология се използва, обосновка и начин на прилагане.
3. Допълняемост (Additionality) – защо дейностите са извън обичайните бизнес практики.
4. Базова линия – какви биха били емисиите без проекта.
5. Сценарий на проекта – как проектът намалява или премахва емисии.
6. Мониторинг и MRV план – как ще се събират, анализират и докладват данни.
7. Оценка на риска и буфери – управление на климатичните, проектните и пазарните рискове.
8. Екологични и социални въздействия – съпътстващи ползи или рискове.
9. Консултации със заинтересованите страни.
10. Финансов анализ и устойчивост – икономическа жизнеспособност на проекта.

Приложение 02 – Насоки за оценка на екологично и социално въздействие

Приложението предлага структура за оценка на социалното и екологичното въздействие (Environmental and Social Impact Assessment – ESIA). Документът трябва да съдържа:

- съпоставка с Целите за устойчиво развитие на ООН (ЦУР) и описание как проектът допринася към конкретни цели (напр. ЦУР 2 „Без глад“, ЦУР 8 „Достойна работа и икономически растеж“, ЦУР 13 „Климатични действия“, ЦУР 15 „Живот на сушата“);
- анализ на потенциални социални, екологични и икономически рискове и съответните превантивни мерки;
- индикатори за мониторинг – равен достъп, удовлетвореност, участие на заинтересовани страни;
- отчет за проведените консултации със заинтересовани страни.

Всеки доклад за ESIA трябва да включва:

- Име на индикатора (например „Съдържание на почвен органичен въглерод“)
- ЦУР таргет (например „15.3.1“) – използвайте [SDG Mapper](#) или еквивалентен инструмент ([Global Compact Self-Assessment tool](#))
- Код на метриката IRIS+ ⁶(например „OI4504“)
- Инструментът за съпоставяне с ЦУР използва дефиниции, съвместими с IRIS+, и се използват IRIS+ метрики за детайлно измерване, мониторинг и отчитане
- Базова / Целева / Проверена стойност
- Източник на верификация (лаборатория, одит, FPIC и др.)

Примерна бланка SD Tool:

Категория	Ваш индикатор / Цел на програмата	Съответна ЦУР (SDG) цел и таргет	Съответна метрика по IRIS+	Бележки / Приложения в отчитането
1. Околна среда	Съдържание на почвен органичен въглерод (SOC, t/ha), биоразнообразие, въглеродни емисии	ЦУР 13.2 (Интеграция на климатични мерки), ЦУР 15.1 (Опазване на екосистеми), ЦУР 15.3 (Неутралност по отношение на деградацията на земите)	- OI4504: Съдържание на почвен органичен въглерод (t/ha) - PI6796: Площ под устойчиво управление (ha) - OI6697: Намаление на емисии на ПГ (tCO _{2e}) - PI9652: Богатство на видовете (брой видове/индивиди)	Лабораторни анализи и ГИС мониторинг осигуряват количествено доказателство за подобро състояние на почвите, екосистемите и въглеродния баланс.
2. Социална	Нови работни места, участие на жени и малцинства	ЦУР 8.5 (Пълна и продуктивна заетост), ЦУР 5.5 (Равенство на половете), ЦУР 10.2 (Социално включване)	PI3687: Пълно работно време (брой FTE) - PI8330: Постоянни служители – жени (%)	Годишният одит на персонала и анкетите могат директно да попълват социалните

⁶ <https://iris.thegiin.org/document/iris-and-u.n.-sustainable-development-goals/>

			PI9316: Постоянни служители – представители на малцинства (%)	метрики по IRIS+.
3. Икономически	Увеличен доход, достъп до пазари, диверсификация	ЦУР 1.1 (Намаляване на бедността), ЦУР 2.3 (Доходи и производителност на малки производители), ЦУР 8.3 (Подкрепа на предприемачеството)	- PI7464: Промяна в дохода на бенефициентите (%) - PI2822: Среден приход на бенефициент (€ / ha) - PI5691: Достъп до пазари – брой канали	Финансови отчети и анкети с фермери осигуряват проверими данни за социално-икономическите ползи.
4. Институционална / Управленска	Публични консултации, FPIC, участие на заинтересовани страни	ЦУР 16.7 (Инклузивно вземане на решения), ЦУР 17.17 (Партньорства за устойчиво развитие)	- OI1875: Проведени консултации с участници (брой/год.) - PI4586: Наличие на механизъм за жалби (Да/Не) - PI8194: Получено FPIC (Да/Не)	Протоколи от срещи и FPIC декларации служат като доказателства за добро управление и спазване на принципите на ICROA/SD VISTa.
5. Защитни мерки (Safeguards)	ЕОСС (ESIA), жалби, предотвратяване на вреди	ЦУР 13.3 (Устойчивост към климатични рискове), ЦУР 15.5 (Опазване на биоразнообразието), ЦУР 16.6 (Ефективни институции)	- OI6912: Проведена екологична и социална оценка (Да/Не) - PI4060: Разрешени жалби (брой/%) - PI2842: Изпълнени	Подпомага принципа на ICROA „Без нетна вреда“; включва се в годишните ESG / SDG отчети.

			коригиращи действия	
--	--	--	---------------------	--

Приложение 03 – Декларация за ангажименти към околната среда

Настоящото приложение представлява официален документ, с който купувачът на въглеродни кредити потвърждава ангажимента си към опазването на околната среда чрез тяхното оттегляне от обращение. Декларацията включва:

- ясно заявено намерение за оттегляне от обращение по екологични съображения;
- потвърждение, че кредитите няма да бъдат използвани за други цели, търговски сделки или препродажба;
- искане за вписване в публичния регистър на Стандарта с посочена екологична цел на компанията;
- подпис и дата от крайния купувач.

Документът служи като доказателство за реална климатична ангажираност и гарантира прозрачност- намира се на уебсайта.

Приложение 04

1. Структура на обучението на VVB

1.2 Формат

- Смесено обучение: онлайн модули, уебинари, на живо и присъствени работни срещи
- Обща продължителност: 4 дни (включително оценяване)

1.3. Основни модули

Модул 1: Въведение в Стандарта

- Преглед и принципи (законодателни, екологични, пазарни аспекти)
- Критерии на стандарта и допустимост на проекти

Модул 2: Проектен цикъл и документация

- Регистрация, валидиране, мониторинг, издаване на кредити
- Изисквания към документация и стандарти за доказателства

Модул 3: Изисквания за валидиране

- Допълняемост, определяне на базова линия, методологии
- Консултации със заинтересовани страни, FPIC, социални/екологични защити

Модул 4: Процес на верификация

- Мониторинг, докладване и верификация (MRV)

- Протоколи за посещения на място, вземане на проби, проверка на данни

Модул 5: Управление на риска

- Идентифициране на рискове, предотвратяване на измами, конфликт на интереси
- Работа с несъответствия и коригиращи действия

Модул 6: Законодателни, етични и отчетни задължения

- Кодекс на поведение за ОБК (VVBs)
- Формати за докладване, прозрачност, поверителност

Модул 7: IT инструменти на регистъра

- Работа с Регистъра
- Качване на доклади, управление на проектни записи

1.4 Оценяване и сертификация

- Оценяване в края на обучението
- Участниците, които успешно преминат изискванията, получават сертификат и се вписват в „Списъка на одобрените VVB“.

2. Примерен график

Ден	Време	Тема/Модул	Формат
1	09:00-09:30	Добре дошли, Общ преглед	Онлайн/Присъствено
	09:30-10:00	Модул 1: Общ преглед на БСВК, Правни принципи	Презентация/ въпроси
	10:00-10:30	Модул 2: Проектен цикъл и документация	Презентация/Група
	11:00-11:30	Модул 3: Процес и критерии за валидиране	Работилница/Дискусия
Обедна почивка	11:30-12:30	Край на ден 1	
2	09:00-09:30	Модул 4: Процес на проверка	Интерактивна сесия
	09:30-10:00	Модул 5: Управление на риска	Казуси, случаи
	10:00-10:30	Модул 6: Правни и етични въпроси	Групово упражнение
	11:00-11:30	Модул 7: Инструменти за регистър	Практическа демонстрация
Обедна почивка	11:30-12:30	Край на ден 2	
4	09:00-10:00	Упражнение на симулиран одит	Ролева игра
	10:00-12:00	Оценка, Сертификати	Оценяване
Обедна почивка	12:00-13:00		
	13:00-13:30	Въпроси и обратна връзка	

Забележка: Участието е задължително за всички VVB и кандидати, които се акредитират по БСВК. Завършването на обучението и положителната оценка са изискване за вписване в списъка на одобрените VVBs.